

Dansende første ord

Intervju med Inger Cecilie Bertrán de Lis av Kari Aamli -HiOA Oslo

Inger Cecilie Bertrán de Lis Foto: Kamran Dolati

Norske barns første ord inspirerer til danseforestilling.

Lørdag 18. oktober er det premiere på danseforestillingen Lala Pop. Denne fremføres av to dansere og en musiker for barn under tre år på Dansens Hus.

–Ideen til forestillingen fikk jeg da jeg leste om forskere som hadde funnet fram til de første ordene norske barn bruker, sier koreograf Inger Cecilie Bertrán de Lis, som er opptatt av å prøve nye ting og nye sceniske uttrykk og idéer.

Blant første-ords-forskerne er førsteamanuensis Nina Gram Garmann ved Institutt for barnehagelærerutdanning. Sammen med forskere fra Universitetet i Oslo har hun sett på hvilke ord og lyder norske barn lager først.

Topp ti lista består av ordene mamma, hei, brr, nam-nam, pappa, nei, ha det, bæ, takk og voff voff.

–Listen er basert på foreldrerapportering fra 2056 barn, hvor foreldrene har fylt ut et skjema på nett om hvilke ord deres barn sier, sier Garmann.

Internasjonal forskning

Det forskes på barns første ord i mange språk og språkforskerne synes det er interessant å se om det er forskjeller mellom norske barns første ord og de første ordene til danske, italienske eller engelske barn.

–Forskjellene kan være kulturelle eller språklige, sier Garmann. – Et eksempel på kulturelle forskjeller er en italiensk-engelsk studie som har vist at italienske barn for eksempel kan mange ord for nære slektninger. Dette er antakelig fordi de er sammen med mange flere slektninger enn engelske barn er.

Et eksempel på en lydlig forskjell eller likhet er at danske barn lærer ordene mor og far sent, mens de lærer ordet for mat tidlig. Norske barn, derimot lærer ordene mamma og pappa forholdsvis tidlig, og ordet mat sent.

–Grunnen kan være at det danske barneordet for mat er "mamam". Når et barn babler "mamamamam", så tror danske foreldre at det sier "mat", mens norske foreldre tror det sier "mamma".

Leppelyder

Forskerne ønsker å fordype seg i det som lydlig karakteriserer barns første ord.

–Vi ser at norske barn lærer mange ord som begynner på leppelydene /p, b, m/, tidlig. Dette er felles for flere språk, og kan skyldes at det er lett å se hvordan lydene blir laget og at det er ganske lett å lukke leppene, enn det for eksempel er å finjustere tungen mot ganen, som man må hvis man vil produsere lyder som /n, t, k, g/.

Norske barn lærer omtrent halvparten enstavelsesord og halvparten flerstavelsesord.

–Dette er likt med svensk og engelsk barn, men forskjellig fra italiensk, hvor barna lærer mange to- og flerstavelsesord. Danske barn lærer særlig mange enstavelsesord. Dette tror vi skyldes at dansk har særlig mange korte ord og italiensk har særlig mange lange ord, slik at barna prøver seg på de ordtypene som de hører rundt seg.

–Når vi studerer disse spørsmålene, får vi kunnskap om hva som er felles for alle barn uavhengig av hvilket språk de lærer, og hvilke deler av språkinnlæringen som er mer preget av det språket barnet skal tilegne seg, sier Garmann.

Lala Pop

–I forestillingen "Lala Pop" ønsker jeg å undersøke hvordan jeg kan bruke barns babling, vokallyder og noen av barna sine første ord i en samtidsrettet danseteaterforestilling, sier Bertrán de Lis.

–Jeg har tatt utgangspunkt i barnas karakteristiske bevegelser i lek og utforskning både av seg selv og av sine nærmeste omgivelser som inspirasjon til koreografien.

Navnet Lala Pop har hun gitt forestillingen fordi lala har med sang å gjøre og pop henviser til popmusikk.

–I musikken bruker vi referanser fra popmusikken, og i noen av komposisjonene bruker vi noen av barns første ord. Jeg tror kanskje det er denne ideen som er ny i forhold til å skape forestillinger for små barn, at vi bruker noen av barnas første ord i en poplåt.

Koreografen ønsker først og fremst å prøve å kommunisere godt med målgruppen.

–Barn fra null til tre år utvikler seg primært gjennom sansene sine de første leveårene. Med dette som utgangspunkt ønsker jeg å skape en sanselig og poetisk forestilling hvor jeg lar meg inspirere av de aller yngste barna sin tidlige utvikling av verbalt og fysisk språk

Førstelektor Ellen Os og professor Leif Hernes har i forbindelse med prosjektet Klangfugl tidligere laget tilsvarende forestillinger for barn.

Forestillingen spilles ti ganger på Dansens hus og det er planlagt å spille i Bærum Kulturhus og Asker Kulturhus i februar.

Mer om Lala Popo <http://www.dansenshus.com/forestillinger/lala-popo/>

Webside: icbproductions.com

Prøve på Oslo Teatersenter Foto: Inger Cecilie Bertrán de Lis